

Porträtt av Frau von Rubens
L. H. Roos af Hjelmsäter
Åtgärdsprogram

Alex Bernéus
Ann-Marie Mild
Studio Västsvensk Konservering
Dnr: KU 2021-01005
Datum: 2021-11-01

Porträtt av Frau von Rubens L. H. Roos af Hjelmsäter

Åtgärdsprogram

Tekniska och administrativa uppgifter

Kulturutveckling dnr	KU 2021-01005
Identifikationsnummer	VM 13052
Uppdragsgivare	Vänersborgs museum, Kulturlagret Ann-Charlott Öberg Niklasbergsvägen 17 462 32 Vänersborg 070-5223552
Projektansvarig SVK	Ann-Marie Mild Konservator, måleri
Övriga utförare	Alex Bernéus
Datum	2021-11-01

Grafisk form och layout Studio Västsvensk Konservering

Omslagsbild Foto taget av Alex Bernéus

Fotot visar målningen före konservering

Förvaltningen för kulturutveckling

Studio Västsvensk Konservering

Gamlestadsvägen 2–4 Hus B2

415 02 Göteborg

Telefon 010-441 43 44

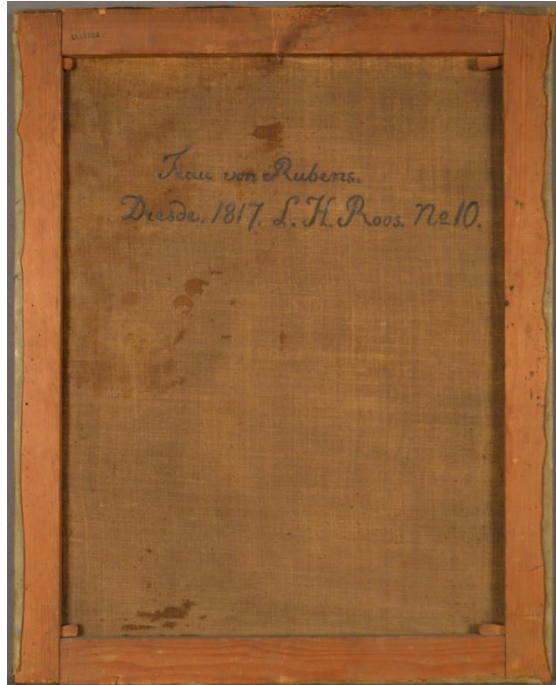
www.vastarvet.se, www.svk.com

Åtgärdsprogram

Porträtt av Frau von Rubens

Figur 1: Målningen före konservering

Figur 2: Målningens baksida före konservering.

Mått: 735x590 mm

Konstnär: Leonard Henrik Roos af Hjelmsäter

Datum: 1817

Inskription: "Frau von Rubens. // Dresde. 1817. L. H. Roos. No 10."

Motiv

Målningen föreställer en ljushårig kvinna sittandes hållandes rosor. Hon är klädd huvusakligen i svart med blå och bruna/röda detaljer. Hon har en hög vit pipkrage som är öppen fram och spetsar vid ärmsluten, samt ett rött halsband. Enligt beskrivningen på baksidan föreställer detta fru von Rubens. Eftersom konstnären tidigare målat porträtt av historiska personer under sin vistelse i utlandet, som t.ex. porträttet på Oliwer eller Richard Cromwell (Digitalt Museum 2019) skulle detta kunna röra sig om en avbildning av någon av konstnären Peter Paul Rubens fruar, antingen Isabella Brant eller Helena Fourmant. Detta skulle också stämma överens med subjektets klädsel som liknar modet under tidigt 1600-tal, i synnerhet pipkragen. Sannolikt är det ett äldre porträtt av Isabella Brant som utgör förlaga till denna målning.

Historik

Målningens historik är relativt okänd, men vad vi vet tillhörde den Vänersborgs Museums grundare, Adolf Andersohn. Någon gång på 1990-talet togs delar av fernissan bort i utbildningssyfte, men från detta finns ingen dokumentation och vi vet heller inte hur den avlägsnades.

Teknisk beskrivning

Målningen är gjord i olja på duk, troligen linne. Den är monterad med nubbs på kilram och fernissad med naturlig fernissa.

Befintligt skick/skadeorsak

Ytan är stel, insjunken och bucklig. Det finns också en del ytsmuts. Insidan av kilramen har tryckt på duken underifrån och orsakat plandefekter som syns runt om hela målningen. Målningen har flera områden med krackeleringar och färgbortfall, samt några rispor i färgen. Färgen är mer sliten längs kanterna. Duken i sig har inga revor, däremot finns hål på kanten bredvid nubben, vilket tyder på att den kan ha monterats om. Fernissan är mycket gul, ojämnt pålagd och har runnit på ett ställe, och är delvis borttagen. En gummerad pappersetikett sitter fast i nedre vänstra hörnet med ”52” skrivet på, och en magasinsnummerlapp i det övre med numret ”150”.

Fig. 3

Fig. 4

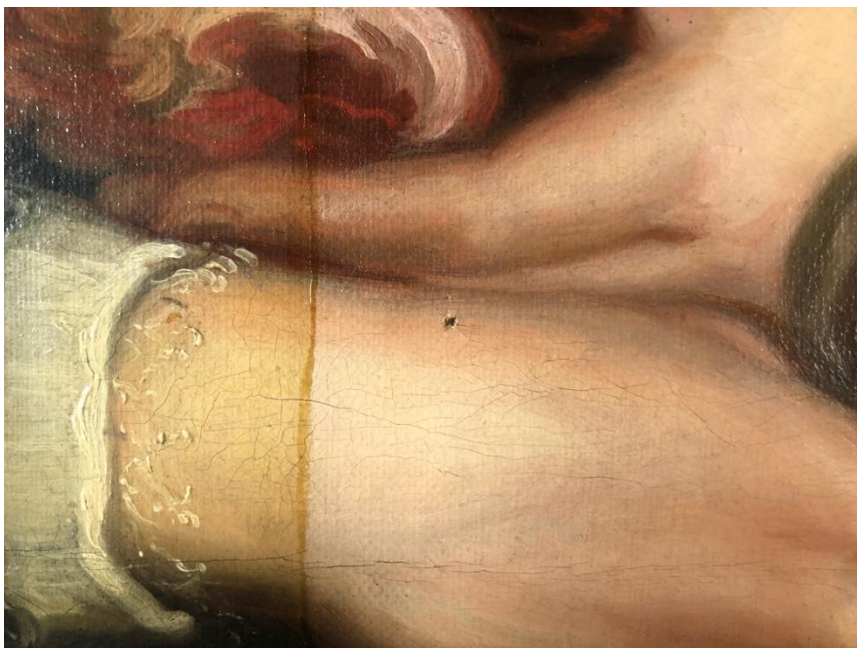

Fig. 5

Figur 6: utställningsetikett och färgbortfall i nedre vänstra hörnet

Figur 7: Gammal fernissa som runnit.

Figur 8: Repa i färglagret vid målningens högra kant.

Åtgärdsförslag

Målningen bör slätas ut för att undvika ytterligare insjunkning och plandefekter. Detta kan göras genom att målningen tas bort från kilramen och plangöras på ett vakuumbord. Ytan bör också rengöras från ytsmuts och gammal fernissa, och områden med färgbortfall kittas igen och retuscheras. En kantförstärkning på målningens baksida kan också göras. För att undvika att ytterligare skador uppstår från kilramen kan insidan slipas ner något så att den inre kanten inte trycker på duken underifrån. Den runda röda magasinsnummerlappen tas bort från ytan. Utställningsetiketten avlägsnas inte. Målningen bör också fernissas om.

Föreslagna analyser

Målningen fotograferas i UV för att undersöka hur pass tjockt pålagd fernissan är, och om det kan finnas eventuella rester från bindemedel, lim, hartser, etc.

Innan rengöring görs bör också ett löslighetstest göras för att få reda på vilket/vilka lösningsmedel som fungerar bäst att rengöra tavlan med.

Syfte/målsättning

Syftet med konserveringen är att stabilisera målningen och jämna till ytan för att minska risken för ytterligare skador, samt att få motivet mer läsbart genom rengöring och retuschering. Läsbarheten är viktig i ett fall som detta då den är tänkt att ställas ut. Att den ska ställas ut för också med sig extra skaderisker i form av ljus och fysisk skada från besökare, till skillnad från att förvaras mörkt i ett magasin. Detta betyder att tavlans fysiska skick bör vara så stabilt som möjligt efter konserveringen.

Referenser

Digitalt Museum (2019). *Krigare i rustning*.

<https://digitaltmuseum.se/011044500947/krigare-i-rustning-malning> [2021-10-27]